

KOMPRIMERTE TORVPRODUKTER FOR PLANTEDYR KING

Av direktør Leif Fr. Koxvold.

Foredrag den 11.12.1972 under Det norske myrselskaps symposium om myr og torv.

Under dette tema kan en ikke unngå å ta utgangspunktet i det første produkt som er laget av mennesket, leirpotten, og som fant sin naturlige plass for plantetiltrekking.

Det er først i de siste 15—20 år annet materiale har kommet inn i bildet, når en ser bort fra jordpottes, i og med den første torvpotte (Jiffy-potten). I denne forbindelse ser jeg helt bort ifra sporadisk produksjon av tidligere papp-pottes og torv/kugjødsele-potten som ikke har hatt noen kommersiell betydning. Fra 1952 og opp til i dag har den samlede torvpotte-produksjon kommet opp i 800 mill. pr. år, herav utgjør Jiffy-pottene 600 mill. Ved siden av den norsk kontrollerte produksjon, produseres 200 mill. samlet i Finland, Frankrike, Irland og USA. Den eksplosjonsartede bruk av torv og torvprodukter er et resultat av et nært praktisk og vitenskapelig samarbeide i en rekke land.

Etter mitt skjønn har torven utpekt seg til å bli den beste råvarebasis for plantetiltrekking på grunn av dens iboende kapasitet, i første rekke på grunn av celleoppbyggingen og evnen til å absorbere både vann og luft.

I 1968 kom det første komprimerte produkt på markedet, som hittil har hatt den største kommersielle betydning, Jiffy-7, torvbriketten omvevet med et tynt plastikknett. Brikkene er komprimert 7 ganger og ekspanderer til full høyde ved tilsetting av vann. En har dermed for første gang fått potte og vekstmedia kombinert i ett produkt. Den norske produksjonskapasitet og salg ligger på 230 mill., tilsvarende 70 000 baller torv eller 42 000 m³ pr. år. Eksporten utgjør ca. 93 % av produksjonen.

Av beslektede produkter kan nevnes pressede torvplater produsert i Finland, kompresjon 1 : 3,5, og de noe mer avvikende BR 8 blokker fremstillet i USA på cellulosebasis og ikke komprimert. Det samme gjelder stenull-blokker produsert i Danmark. Ingen av produktene har fått noen betydning å snakke om for planteformering. En blanding av torv/skumplast i forholdet 1 : 4 har sett dagens lys i Østerrike, men heller ikke den har slått igjennom. Tilbake har vi Key's Cube produsert i USA, som er en vakumformet, delvis k o n blokk i størrelsen 5x5x5 cm laget av torv.

Antatt salgsvolum 35—40 mill. pr. år.

Som en tilleggsopplysning kan nevnes at det er gjort flere forsøk av velkjente bedrifter som Bayern Werke i Tyskland på å produsere

skumplastblokker for planteformering, uten at det hittil har lyktes å komme frem til produkter som kan ta opp konkurransen med torv.

Vi har hittil bare sett begynnelsen på en ny era når det gjelder torvprodukter for hage og gartnerbruk, og som vil bli dekket av andre foredragsholdere.

Når det gjelder den nære fremtid hva komprimerte torvprodukter angår, vil jeg henlede oppmerksomheten på en prøveproduksjon som settes i gang neste vår for BR 9 (B R står for basic research) i Oslo.

Dette er et produkt som komprimeres på samme måte som Jiffy-7, men istedet for nettet, vil det bli erstattet med et bindemiddel som samtidig stimulerer veksten. Prøveproduksjonen vil få et omfang på ca. 50 mill. første året. Dernest står andre produkter på programmet.

Samtlige produkter som er nevnt ovenfor vises i forbindelse med denne orientering.

Til slutt gjenstår bare å understreke betydningen av at en i nær fremtid oppnår en torvstandard både på det nasjonale og internasjonale plan. Arbeidet er påbegynt og jeg håper det kan avsluttes i løpet av et par år.

TORV SOM DYRKINGSMEDIUM

Av forsøksleder Jens Roll-Hansen.

Foredrag holdt 11.12.1972 på Det norske myrselskaps symposium om myr og torv.

Som et sikkert utgangspunkt for all plantekultur har spesielt gartneren og hagebrukeren søkt å sikre seg de mest fruktbare arealer av Moder Jords gamle kulturjord. Videre var det nødvendig for en gartner, en hagebruker, en husmor å skaffe seg best mulig kompostjord.

Men skal en dekke et større behov, faller komposten meget kostbar. Dertil kommer at en gammeldags god kompost inneholder ugras og sykdomskim. Derfor måtte den dampes før bruk. I veksthusene skiftet vi tidligere ofte ut jorden. Nå faller dette som regel for dyrt, foruten at det er vanskelig å få tak i jord ute på åkeren, som er fri for ulike slag sykdomskim, — sykdomskim som også kan forårsake skade på plantene i veksthus. Derfor har en i de senere årene valgt å dampe den jorden en har i veksthusene, helst hvert år.

Men dampingen kommer på fra 2 til 6 kr. pr. m², — alt etter jordtype og dampingsmåte. Dertil kommer at dampingen ikke er sikker når det gjelder å bekjempe nematoder, sopp sykdommer og virus som sitter særlig dypt. Og ofte går disse dypere enn 40 cm, og så dypt er det bare sjelden vi klarer å dampe med vanlig, god damping. Dette er